

ಒಹಳ ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ರಾಜನೊಬ್ಬಿದ್ದು. ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ದಕ್ಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮಾಣಕ ರಾಜನಾಗಿದ್ದು. ಅವನು ಅಳ್ಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚೆಗಳು ಸುವಿವಾದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಚೌಗಾಲ ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿತು. ತೀವ್ರವಾದ ಚೌಯಿಂದ ಪ್ರಚೆಗಳು ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ರಾಜ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗೆ, 'ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಕಂಬಳಿಗಳನ್ನು ಕಟುಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಚೌಯಿಂದ ನಡುಗಾಗಿ ರುವ ಪ್ರಚೆಗಳೇ ಅವಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬಾಗಿ ವಿತರಿಸಬೇಕು' ಎಂದವನೇ ಮಂತ್ರಿಯ ಮನೆಗೆ ಸಾವಿರ ಕಂಬಳಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲಿಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಕ್ಷಣೆಂಬ್ಬಿ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಬೇಲೆ ಬಾಳುವ ಆ ಕಂಬಳಿಗಳನ್ನು ಲಪಟಾಯಿಸಬೇಕಂದು ತೀವ್ರಾನಿಸಿದ.

ಅಂದು ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸದ್ಗುಲಿದೆ ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರ ಜೊಗೆಗೂಡಿ ಮಂತ್ರಿಯ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದ್ದು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ನೋಡಿದ ದೃಶ್ಯ ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನೇ ಕಲಿಕ್ಕಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೇಳಿಯ ಚಪಬೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಚೌಯಿನ್ನು ತಾಳಿಲಾರದ ಮುದುಡಿ ಮಲಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಂಬಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹೊಗಿತ್ತು.

ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದ್ದು. ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, 'ಸ್ಥಾಮಿ, ನಾನೊಬ್ಬಿ ಕ್ಷಣಿ! ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಲೆ ಬಾಳುವ ಕಂಬಳಿಗಳಿರುವ ವಿವರವು ತಿಳಿದು ಅವಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಲು ಬಂದೆ. ಆದರೆ ಇದೆನಿದು ಇಷ್ಟೇಂದು ಕಂಬಳಿಗಿಂದ್ದರೂ ಅವಗಳನ್ನು ಮೈತುಂಬಾ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಮಲಗುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀವಿಬ್ಬಿರೂ ಈ ಕೊರೆಯುವ ಚೌಯಿಲ್ಲಿ ನಡುಗುತ್ತಾ ಮಲಗಿದ್ದಿರಲ್ಲಾ? ಯಾಕೇ? ಏನು ಕಾರಣ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದು. ಹಾಗೆಯೇ ಸರಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನೂ ಯಾಚಿಸಿದ್ದು.

ಅದಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿ ನಸುನಗುತ್ತಾ, 'ಏನಿಲ್ಲ, ಈಗ ಸಹಿಸಲಾಗದ ಚೌಯಿಲ್ಲವೇ? ಪ್ರಚೆಗಳು ಚೌಯಿನ್ನು ತಾಳಿಲಾರದೆ ತುಂಬಾ ಅವಸ್ಥೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ರಾಜರು ಈ ಕಂಬಳಿಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ಪ್ರಚೆಗಳೇ, ಬಡಬಗರಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನನಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವಗಳನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂದರೆ ಅದು ಅಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ನನ್ನನ್ನು ಸಹ ಕ್ಷಣೆಂಬ್ಬಿಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆರೆಯವರಿಗೆ ಸೇರಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅದು ಅಧರ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಹೊದಲೆನಿಂದಲೂ ಸತ್ಯ, ಧರ್ಮ, ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಕ್ತಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ಬಂದವನು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಅಧರ್ಮದ ಹಾದಿ ತುಳಿಯಲಾರೆ' ಎಂದನು. ಕೂಡಲೇ ಕ್ಷಣಿ ತನ್ನ ಅನುಚರರೊಂದಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಯ ಕಾಲಿಗೆ ಎರಗಿ, 'ಮಂತ್ರಿಗೇ, ನಮ್ಮದ್ದು ಮಹಾಪರಾಧವಾಯಿತು. ದಯವಿಟ್ಟು ನಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾವು ಯಾವುದೇ ಕ್ಷಣಿನದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರಕುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮನೆ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಆಜೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ, ದಯವಿಟ್ಟು ನಮ್ಮನ್ನು ನಂಬಿ; ನಾವೂ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ದುಡಿದು ತಿನ್ನುತ್ತೇವೆ.' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ, ದಯವಿಟ್ಟು ನಮ್ಮನ್ನು ನಂಬಿ; ನಾವೂ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ದುಡಿದು ತಿನ್ನುತ್ತೇವೆ.

(ಸಂಗ್ರಹ)